

Oponentský posudek na diplomovou práci

Jan Martínek

Financování politických stran: Mezinárodní komparace

Rozsah práce: 76 stran vlastního textu, tj. 233 673 znaků, což je více než dvojnásobný rozsah oproti požadavku stanovenému pro tento druh kvalifikačních prací

1. Diplomantem zvolené téma nepředstavuje problematiku novou ani v českém veřejném prostoru, což vyplývá zejména z použité literatury a dalších pramenů (s. 5-7, 77-88), avšak zcela jistě jde o téma opakovaně aktuální vzhledem k tomu, že jak politické strany, tak pravidelně se opakující volby celé řady orgánů na různých úrovních vládnutí jsou pojmovými znaky demokratického právního státu, jež vyžadují k plnění svých funkcí i příslušné finanční zdroje.
2. Při zpracování tématu diplomové práce zvolil autor rozdílné přístupy s ohledem na zkoumanou materii a rozvržení práce. Teoretické znalosti prokazuje diplomant v první části (s. 8-23), v níž se věnuje především vymezení používaných pojmů (politická strana, jejich klasifikace, způsoby financování a to jak ze soukromých, tak i z veřejných zdrojů).
Samotné jádro práce spatřuji ve srovnání právních úprav zvolených evropských zemí (s. 24-51), přičemž do výběru jako reprezentativní vzorky podle nastavených kritérií byly zařazeny vedle České republiky, také Lotyšsko, Francie a Německo, přičemž se autor tam, kde to považoval za funkční, dotkl i jiných variant řešení (např. Slovensko, Belgie). Za cenné v této části práce považuji to, že se diplomant neomezil na čerpání informací z dostupných, byť cizojazyčných monografií, ale pracoval s aktuálními texty příslušných právních předpisů daných zemí, ať již v originále nebo prostřednictvím jejich oficiálních překladů do angličtiny. Přiznaným vodítkem zkoumání se stala doporučení Benátské komise, na jejich základě byly autorem formulovány i „výzkumné otázky“ (s. 15-16, 22).
Analytický přístup použil autor zejména v část třetí, jež se týká rozboru judikatury Ústavního soudu k dané problematice, přičemž její součástí jsou i formulované úvahy de lege ferenda.
3. Diplomová práce J. Martíňka je opatřena Úvodem (s. 1-7) a dále se člení na tři logicky na sebe navazující části: Teoretická část (s. 8-24), po níž následují dvě další přibližně stejně rozsáhlé části věnované komparaci (s. 24-51) a judikatuře a námětům na změny stávající právní regulace (s. 52-76). Stručný Závěr (s. 77-78) odpovídá obvyklému postupu diplomantů, kdy rekapituluji svůj postup při psaní diplomové práce. Možná by bylo vhodnější zde akcentovat výdobytky, jichž bylo usilovnou prací nad textem dosaženo, tím spíše, že až zde diplomant v posledním odstavci práce prezentuje svoji (možná poněkud idealistickou) představu, jak uvažovaných změn právní regulace v praxi dosáhnout.
4. Předložená diplomová práce J. Martíňka bez výhrad splňuje požadavky kladené na tento druh kvalifikačních prací na Právnické fakultě UK, a to jak pokud jde o volbu tématu, tak i úroveň jeho zpracování.
5. Moje jediná zásadní výhrada se týká rozporu mezi názvem práce a jejím obsahem. Jsem totiž přesvědčena, že součástí institutu financování politických stran, resp. jeho právní regulace by měly být i nastavené mechanismy právní kontroly dodržování zakotvených pravidel. Těmi se ale autor ani ve srovnávací části v souvislosti s cizími státy, ani při rozboru české problematiky nezabývá. Pouze okrajově v úvodu uvádí, že se v posledních dvaceti letech v zásadě zlepšila

pouze kontrola (s. 6) a dvakrát zmiňuje kritické výhrady k činnosti Úřadu (s. 62, 74). Pozornost autora je tak zaměřena výhradně na způsoby a formy financování politických stran.

Z textu práce, zejména z jeho druhé části, je zřejmé, že diplomant pracoval samostatně, s původními právními předpisy, jež podle nastavených kritérií inspirovaných kupříkladu doporučeními Benátské komise porovnal a snažil se odpovědět na formulované „výzkumné otázky“. Do textu zařazené Tabulky (celkově 9) výklad organicky doplňují a obohacují.

Celkové pojetí práce má akceptovatelnou logiku, kdy na srovnávací část textu navazuje analýza odpovídající judikatury Ústavního soudu, v němž autor spatřuje významného aktéra, jenž v České republice ovlivňuje financování politických stran (s. 52), případně tuto právní úpravu dotváří ve své roli negativního zákonodárce (s. 26). Všechny představené navrhované zásahy do právního řádu si lze v teoretické rovině představit, sám autor ovšem upozorňuje na příkop mezi akademickými doporučeními a ochotou představitelů politických stran jim naslouchat a případně se jimi i řídit. Bez jistého oboustranného souznění však uvedené změny možné nejsou. Na okraj se pak nabízí otázka, zda v souvislosti s usilovným hledáním úsporných opatření budou politické elity výhledově ochotné přehodnotit i systém jejich veřejného financování.

Práci s uvedenými prameny nelze označit jinak než jako korektní, o čemž přesvědčivě svědčí celkem 367 poznámek pod čarou, jež provázejí text, stejně jako reprezentativní přehled pramenů zařazený na samém konci práce. Jazyková a stylistická úroveň práce je velmi dobrá, drobné prohřešky jsou naprostou výjimkou.

6. Na základě výše uvedeného **doporučuji diplomovou práci Jana Martínka k ústní obhajobě.**

Domnívám se, že by se v jejím průběhu měl diplomant vyjádřit k následujícím problémům:

- a) nakolik podle názoru autora naplnil Úřad pro dohled nad financováním politických stran a politických hnutí (s účinností k 1. lednu 2017) očekávání, jež byla s jeho vznikem spojována (transparentnost, efektivita, zpřísnění kontroly ze strany nezávislého orgánu aj.);
- b) nelze pochybovat o tom, že ÚS ČR měl v minulosti jistý vliv na současnou podobu právní regulace financování politických stran. Avšak vzhledem k tomu, že nemůže jednat z vlastní iniciativy, kdo inicioval tato řízení, využíval své aktivní legitimize, a nakolik podle názoru autora, ÚS ČR akceptoval argumentaci obsaženou v podaných návrzích?

V případě úspěšné ústní obhajoby navrhuji celkové hodnocení diplomové práce **zámkou velmi dobře.**

V Praze 18. června 2023

JUDr. Věra Jirásková, CSc.